

UTRYMNINGSTEST

Den här anvisningen behandlar planering och genomförande av ett utrymningstest enligt 20 § i räddningslagen (379/2011).

Utrymningstestet hänför sig till bedömning av utrymningssäkerheten i vårdinrättningar och service- och stödboende. Räddningsmyndigheten kan i anslutning till utrymningssäkerheten förplikta verksamhetsidkaren att genomföra ett utrymningstest. (Rättsgrund: Räddningslagen 379/2011, 20 §).

Föreläggande om att genomföra ett utrymningstest görs ifall

- Räddningsmyndigheten bedömer att den tid (kalkylerad tid för utrymning) som går åt för utrymning eller räddande från utrymmena avviker från den bedömning eller utredning som verksamhetsidkaren presenterat.
- Det är nödvändigt för räddningsmyndigheten att få bekräftat att utrymningen och de räddningsåtgärder som personalen utför enligt den planerade verksamhetsmodellen fungerar i praktiken innan bedömningen av utrymningssäkerheten görs.

Vanligen ges en tidsfrist på 3–4 mån för att genomföra utrymningstestet.

Utrymningstestet avser en simulerad/iscensatt brandsituation som verksamhetsidkaren planerat och genomfört

- för att påvisa att utrymningen och räddningsåtgärder som utförs av personalen fungerar i praktiken enligt den planerade verksamhetsmodellen
- för att bekräfta tiden som går åt för utrymning och räddningsåtgärder utförda av personalen

Räddningsmyndigheten kan följa med utrymningsövningen som observatör.

Observationerna vid utrymningsövningen används som grund i den bedömning av utrymningssäkerheten som räddningsverket gör.

Utrymningsövningen genomförs av verksamhetsidkaren som svarar för verksamheten i vårdinrättningen eller service- och stödboendet. I den här anvisningen ges allmänna anvisningar och råd för att planera och genomföra ett utrymningstest. Ett utrymningstest ska emellertid alltid planeras och genomföras från fall till fall.

I slutet av anvisningen finns exempel på sätt att planera och genomföra ett utrymningstest.

Syftet med ett utrymningstest och hur det genomförs

Utrymningstestet är i grunden likadant som en utrymningsövning eller räddningsövning. Vid dessa övningar är det meningen att öva utrymning och räddningsåtgärder utförda av personalen, lära sig rätt agerande vid utrymningsituationer och notera eventuellt utvecklingsbehov.

Det rekommenderas att utrymningstestet ordnas så att det föregås av planering, utbildning och övningar i anslutning till utrymning och räddande. Ett lyckat utrymningstest är ett bevis på att verksamhetsidkaren har planerat arrangemangen för utrymning och räddande, har beredskap att rädda boende/patienter från utrymmena och att personalen har fått nödvändig utbildning och övning.

Anvisningar för att planera och arrangera ett utrymningstest

Utrymningstestet ska planeras och genomföras inom

tidsfristen.

- Utrymningstestet ordnas på det sätt som räddningsmyndigheten bestämmer. Kontrollera objektet, innehållet och omfattningen för utrymningstestet enligt räddningsmyndighetens åläggande.
- Ifall inget annat har bestämts ordnas utrymningstestet enligt den svåraste situationen med tanke på utrymning och räddande. Det betyder att antalet personer som ska lämna byggnaden/räddas är störst och att personalen som är tillgänglig för räddande är som minst (vanligen situation nattetid).
- Det lönar sig att göra upp en skriftlig plan för utrymningstestet. Be gärna räddningsmyndigheten att kommentera planen före övningen genomförs.
- Utrymningstestet ska ordnas så att det inte orsakar fara för boende/patienter. Patienter/boende kan delta i utrymningstestet, ifall deras funktionsförmåga är god, det vill säga att de kan lämna byggnaden på egen hand eller med handledning och att arrangemangen för utrymningen grundar sig på detta antagande. Ifall utrymningen kräver räddningsåtgärder av personalen ska boende/patienter vanligen ersättas med personal vid utrymningstestet eller med andra personer som fungerar som övningsboende eller -patienter
- Vid utrymningstestet ska man inte orsaka ett verkligt larm till nödcentralen. Ifall det finns en automatisk brandlarmanläggning i objektet ska förbindelsen till nödcentralen frånkopplas under utrymningstestet.
- Utrymningstestet ska ordnas så det är så autentiskt som möjligt och motsvarar en verklig situation, emellertid så att man inte äventyrar säkerheten för deltagarna. Sanningsenligheten för utrymningstestet kan ökas bland annat med
 - att använda rökmaskin
 - att mörklägga utrymna (simulering av situation nattetid)
- Vid utrymningstestet gör man som vid en verklig situation med interna larm- och räddningsåtgärder både i utrymna och de som verksamhetsidkaren gör. Det betyder bland annat följande saker:
 - brandlarm i utrymna
 - lokalisering av larmet/branden
 - förflyttning till larmobjektet
 - larma tillägghjälper, varna de som är i fara
 - primärsläckning (simulerad)
 - räddningsåtgärder utförda av personalen (inklusive ledning av räddningsåtgärder)
- Det rekommenderas att skriva en rapport om utrymningstestet där man skriver hur testet gick och gjorda observationer. Rapporten kan användas som utbildningsmaterial och som verktyg för att utveckla utrymningssäkerheten i verksamhetsidkarens övriga objekt.

Räddningsmyndighetens deltagande i utrymningstestet

Räddningsmyndigheten kan delta som observatör vid utrymningstestet. Det rekommenderas att tidpunkten för utrymningstestet överenskomms tillsammans med räddningsmyndigheten eller ifall det inte är möjligt ska tidpunkten för utrymningstestet meddelas till räddningsmyndigheten minst 14 dygn före utrymningstestet. I vanliga fall deltar inte operativa enheter från räddningsverket i utrymningstestet.

I första hand hänför sig utrymningstestet till verksamhetsidkarens interna åtgärder innan räddningsverket kommer till objektet. Vid behov överenskomms skilt om räddningsverkets operativa enheter ska delta i utrymningstestet.

Hjälp med planering och genomförande av utrymningstestet?

Verksamhetsidkaren kan enligt sitt övervägande ta hjälp av kommersiella företag som erbjuder expert- och utbildningstjänster för att planera och genomföra utrymningstestet. Trots allt är det ändå alltid verksamhetsidkaren som har ansvaret för utrymningssäkerheten och ordnandet av utrymningstestet i service- och stödboende.

Verksamhetsidkaren ska delta intensivt i planeringen och genomförandet av utrymningstestet, fastän man använder extern hjälp.

Modell

Exempel på sätt att genomföra utrymningstestet och planering av innehållet

Planering av utrymningstest

Utrymningstest xx.xx.2015
Tidpunkt: xx.xx.2015 kl. xx.xx
Objekt: Servicehus X, grupphem Y, 4:e vån.
Simulerat initialskede:

- Personalstyrkan i servicehuset är enligt nattskiftet. Brand (en boendes kläder/sängkläder) uppstår i patientrum 3 i grupphem Y.
- Branden orsakar kraftig rökbildning;
- Rummet fylls av rök och sprider sig till korridoren
- De boende måste evakueras från grupphemmet.

Utrymningstestets genomförande och begränsningar:

Simulerad brand: Grupphem Y, rum 10 begynnande brand i sängen (kläder, sängkläder)
Utrymnen som evakueras: Boningsrum 3
Hela grupphemmet
Evakueringsplats: Ut eller grupphem Z (närliggande brandcell)

Samtal till nödcentralen simuleras till övningsledarens telefon (xxx).

Brandlarmanläggningen förbindelse till nödcentralen fråkopplas under övningen.

Boende/patienter:

- Servicehusets personal fungerar som patienter. Roller och uppgiftsbeskrivningar delges i god tid innan övningen, alternativt kan man simulera en verklig situation med de boende
- Borde motsvara storleken på en avdelning, minst 10 personer

Boende/Patienter	Person	Beskrivning
Boende 1	N.N	
Boende 2	N.N	
O.s.v.		

Personer som räddar:

Person som räddar:	Person	Uppgift och utgångsläge
nr 1	Namn	nattskötaren på grupphem Y, befinner sig i kansliet i utgångsläget
nr 2	Namn	nattskötaren på grupphem Y, befinner sig i kansliet i utgångsläget

Observatörer och övriga personresurser:

Uppgift	Placering/Plats	Person/Namn
Observatör	Rum 10	N.N
Observatör	Korridor	N.N
Övningsledare	...	N.N

Utrustning och material:

Vad	Mängd	Ansvarsperson

Åtgärder och tidtabell:

Åtgärd/Uppgift	Dat./Kl.	Ansvarsperson (er)
Planering		
Övningsförberedelser		
Brandlarm, övningen börjar		
Övningen avslutas		
Respons		
Utvärdering av övningen		
Skriv rapport om övningen		